

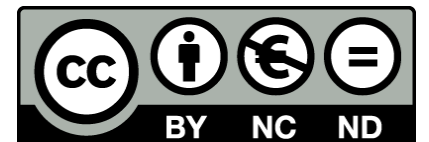
Perspectiva de Gènere en DOCÈNCIA i RECERCA

Dr. Pepita Giménez Bonafé

Facultat Medicina i CCSS

Campus Bellvitge, UB

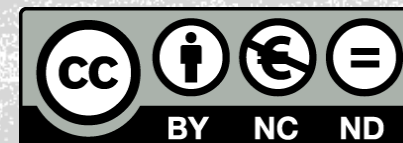
pgimenez@ub.edu

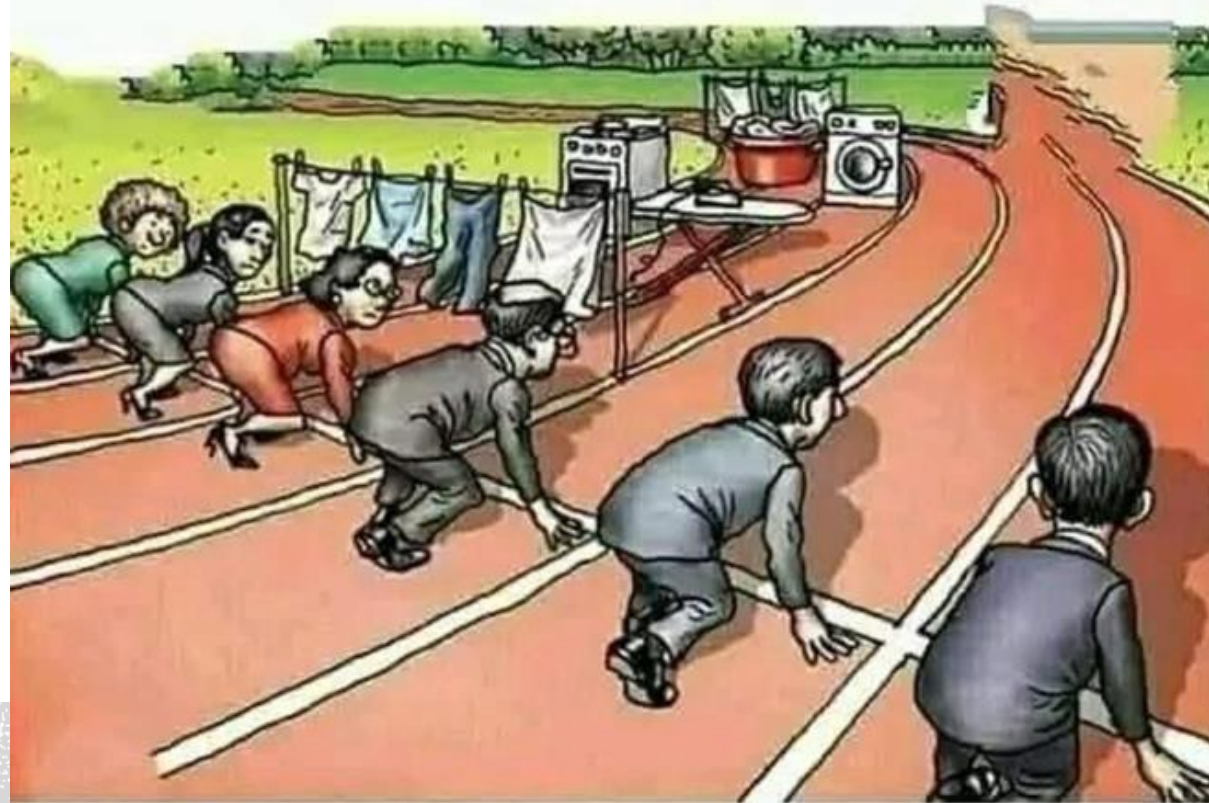

Intro: estat de la qüestió

Biaix de gènere

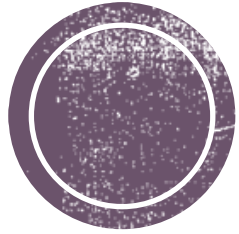

This picture speaks a lot

Struggle of a woman
to reach her goal.

Món de la Recerca

Androcentrisme

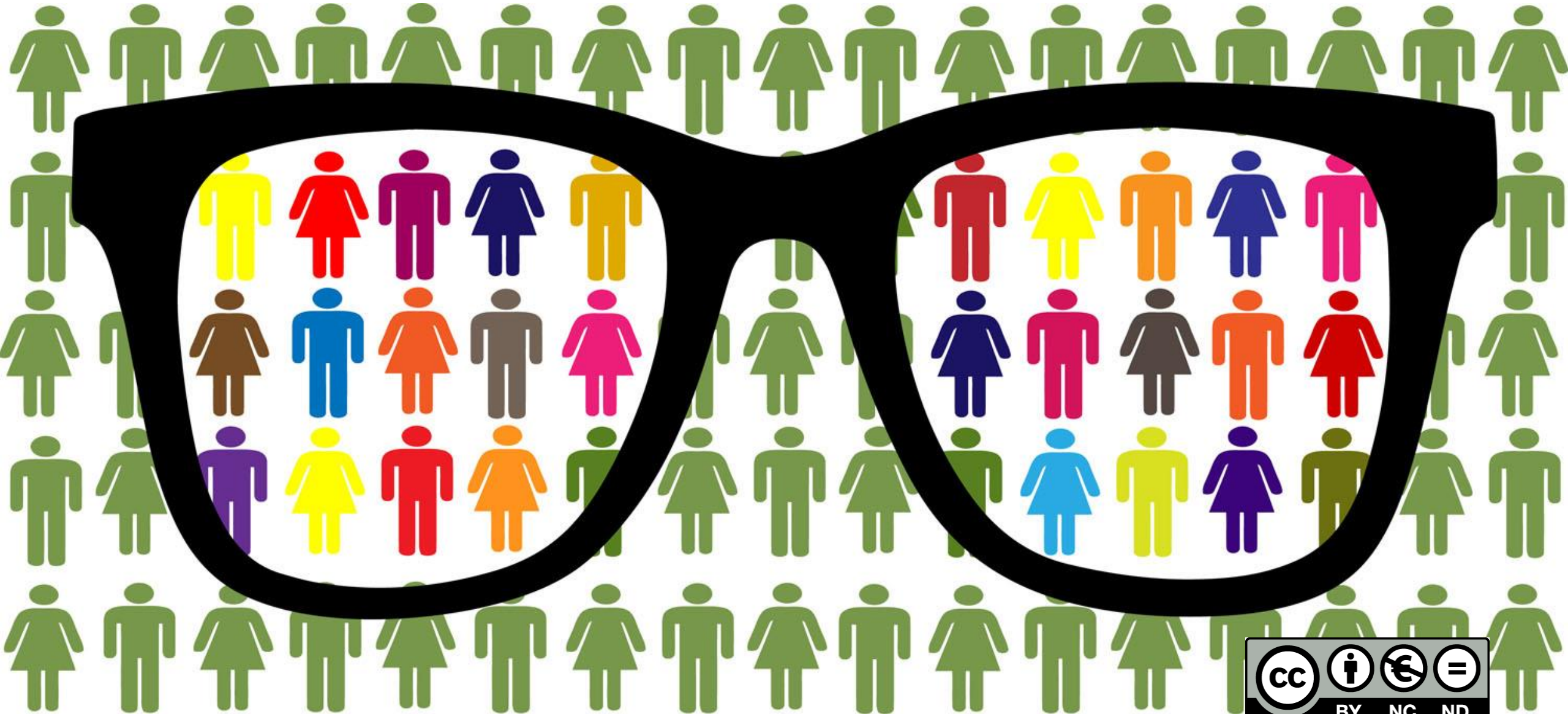
Estereotips de gènere

Baixa representació de dones en estudis científics

Biaix de gènere

Investigar sense gènere és invisibilitzar la meitat del món.

Exemples de manca de perspectiva de gènere en investigació

1. Fàrmacs no provats adequadament en dones

1. **Problema:** Durant dècades, molts assajos clínics van excloure o sub-representar les dones.

2. Conseqüències:

1. Medicaments per a l'insomni causaven efectes secundaris greus en dones perquè el seu metabolisme era diferent al dels homes.
2. El 2013, la FDA va recomanar reduir a la meitat la dosi per a dones, després d'anys d'efectes adversos.

Això s'hauria evitat exigint desagregació per sexe i anàlisi diferencial en les fases d'assaig clínic.

◊ **Consum d'ansiolítics i hipnòtics en dones**

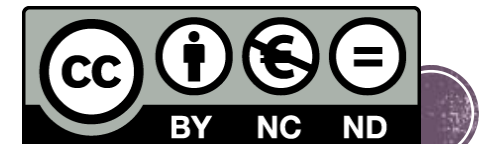
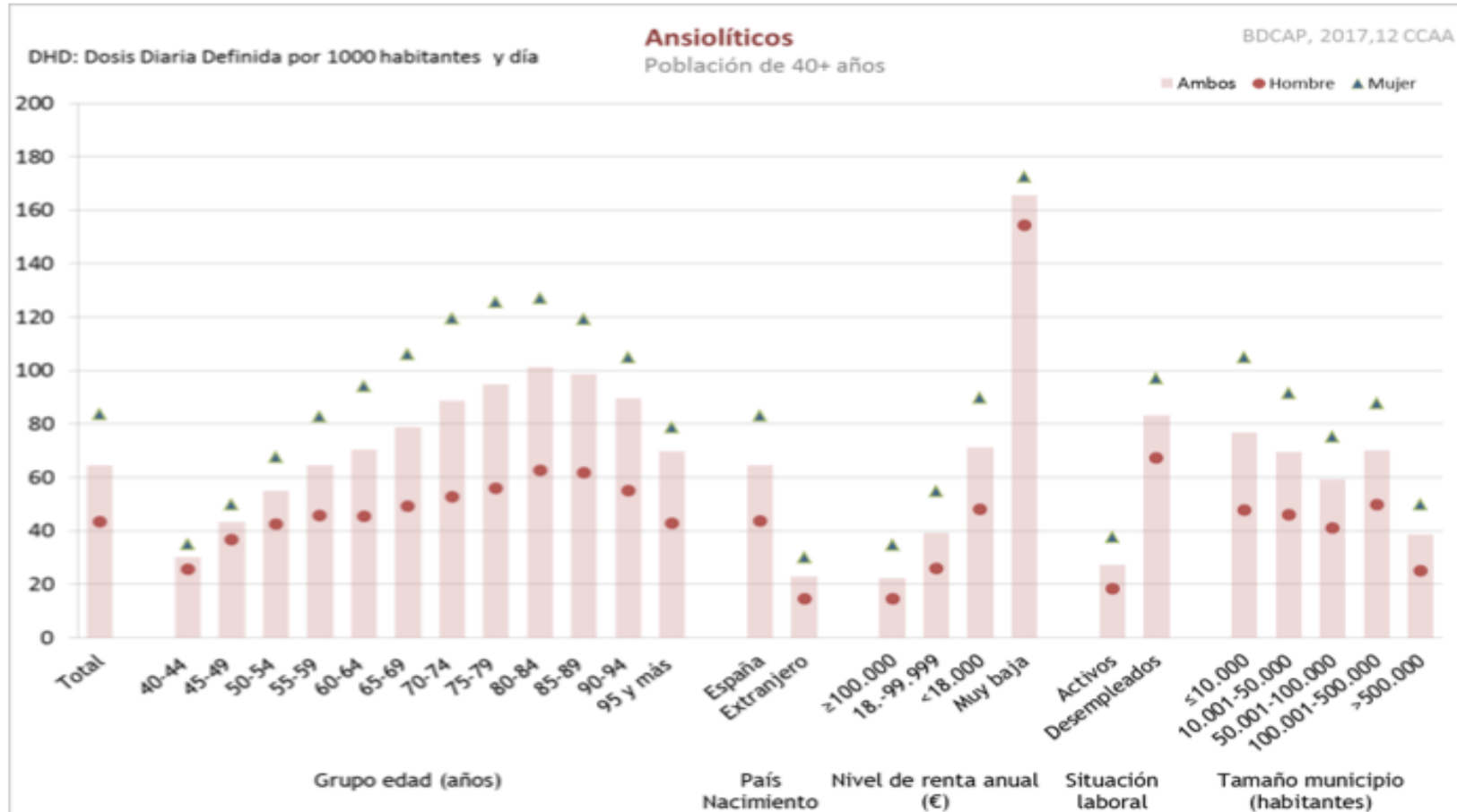
- El consum varia segons el nivell educatiu i laboral, cosa que no passa en els homes.
- Segons estudis:
 - **Universitaris:** només un **3,5%** de dones en consumeix.
 - **Estudis mitjans:** el percentatge **es duplica**.
 - **Estudis bàsics:** el consum arriba al **10,9%**.
- Segons situació laboral:
 - **A menor nivell laboral, més consum.**
 - **Dones mestresses de casa: 12,7%** en consumeixen.

◊ **Correlacions amb edat, fills/es i nivell educatiu**

- En dones:
 - **Més fills/es i nivell educatiu baix** correlacionen amb **més malestar emocional**.
- En homes:
 - **Menor relació** entre aquestes variables i el malestar.

Administració d'ansiolítics

2. Diagnòstic erroni de l'infart de miocardi en dones

1. **Problema:** Els símptomes típics es van definir a partir dels homes (dolor toràcic, braç esquerre).

2. Conseqüències:

1. Moltes dones presenten símptomes diferents (fatiga extrema, nàusees, dolor a la mandíbula) i no són diagnosticades a temps.

2. Tenen pitjor pronòstic i major mortalitat per aquesta causa.

Una rúbrica hauria obligat a revisar literatura crítica i validar instruments diagnòstics amb enfocament de gènere.

Tratamientos para ellos, pastillas para ellas: así se cuele la desigualdad de género en la consulta médica

- ▶ Un estudio de más de 250 médicos de familia publicado en la revista 'Medical care' reveló que el 25% de las mujeres eran catalogadas como pacientes que se quejaban en exceso y que sus síntomas se atribuían más fácilmente a influencias emocionales
- ▶ Las expertas explican que el problema radica en que la ciencia, tradicionalmente, ha pensado que estudiando a los hombres también se estudia a las mujeres, por lo que no se han tenido en cuenta las diferencia en los síntomas o en la eficacia de los tratamientos

Simptomatologia

Dones

- Síntomes **més atípics** i menys reconeguts:
 - Fatiga intensa i sobtada.
 - Dificultat per respirar (dispnea).
 - Dolor a l'**esquena, coll, mandíbula** o estómac.
 - Nàusees o vòmits.
 - Malestar general o sensació d'ansietat.
 - Suor freda, debilitat, mareig.
- Només una part experimenta el **clàssic dolor al pit**.

Conseqüència: les dones solen **trigar més a acudir a urgències**, cosa que pot empitjorar el pronòstic.

Homes

- Síntomes **més típics** i reconeguts:
 - Dolor **opressiu** al centre del pit (com una càrrega).
 - Irradiació del dolor al **braç esquerre**, espatlla, coll o mandíbula.
 - Suor freda, mareig.
 - Dificultat per respirar.

Conseqüència: acudeixen abans a urgències i reben tractament més ràpidament.

Tractament

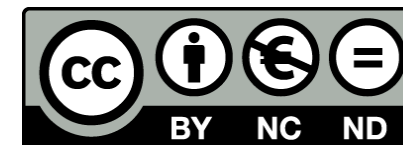
Dones

- Reben **menys tractaments invasius** com angioplàsties o *stents*, especialment si són d'edat avançada.
- **Menys derivades** a rehabilitació cardíaca.
- Possibles **infra-tractaments** o retards diagnòstics.
- Major probabilitat de patir **efectes secundaris** d'alguns fàrmacs (per diferències fisiològiques i de metabolisme).

S'ha observat un biaix de gènere en el sistema sanitari que pot afectar negativament l'evolució clínica.

Homes

- Més freqüentment tractats amb:
 - **Angioplàstia primària** i implantació de *stent*.
 - Fàrmacs com anticoagulants, betabloquejants, estatines i IECAs.
- Major participació en **programes de rehabilitació cardíaca**.
- Tractament **més protocol·litzat** i ràpid.

3. Investigació en salut mental centrada en un model masculí

1. **Problema:** El TDAH s'ha estudiat històricament en homes.

2. **Conseqüències:**

1. S'infra diagnostica el TDAH en nenes, que presenten símptomes més internalitzats (desatenció sense hiperactivitat).
2. Es sobre medica a dones amb ansiolítics, sense abordar factors estructurals de desigualtat i càrrega mental.
3. Les nenes amb TDAH sovint són etiquetades com a "somniadores", "mandroses" o "immadures", en lloc de rebre un diagnòstic clínic.
4. Les dones adultes amb TDAH pateixen major càrrega mental i dificultats per gestionar vida familiar i laboral.
5. Existeix una major comorbiditat emocional en dones amb TDAH (ansietat, depressió, trastorns de la conducta alimentària).

Una rúbrica hauria obligat a considerar variables psicosocials i patrons diferencials per gènere.

Simptomatologia

Dones

- Síntomes més interns i menys visibles:
 - Inatenció (somiar despert, dispersió mental).
 - Baixa autoestima, perfeccionisme.
 - Ansietat, tristesa, introversió.
 - Manca d'organització, oblits freqüents.
 - Síntomes **camuflats** o compensats (amb molt esforç).

Conseqüència: Són **infra-diagnosticades** o **mal diagnosticades** (**ansietat, depressió**) i reben diagnòstic **més tardà**, sovint ja a l'adolescència o l'edat adulta.

Homes

- Síntomes més visibles i externs:
 - Hiperactivitat (no parar quiet, córrer, saltar).
 - Impulsivitat (interrompre, no esperar torns).
 - Conductes disruptives (problemes de conducta a classe o a casa).
 - Dificultats acadèmiques visibles des de petits.

Conseqüència: **Se solen diagnosticar més aviat i amb més freqüència.**

Tractament

Dones

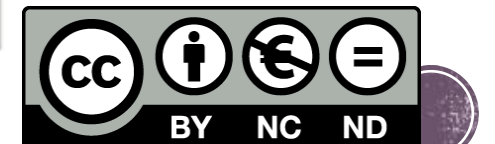
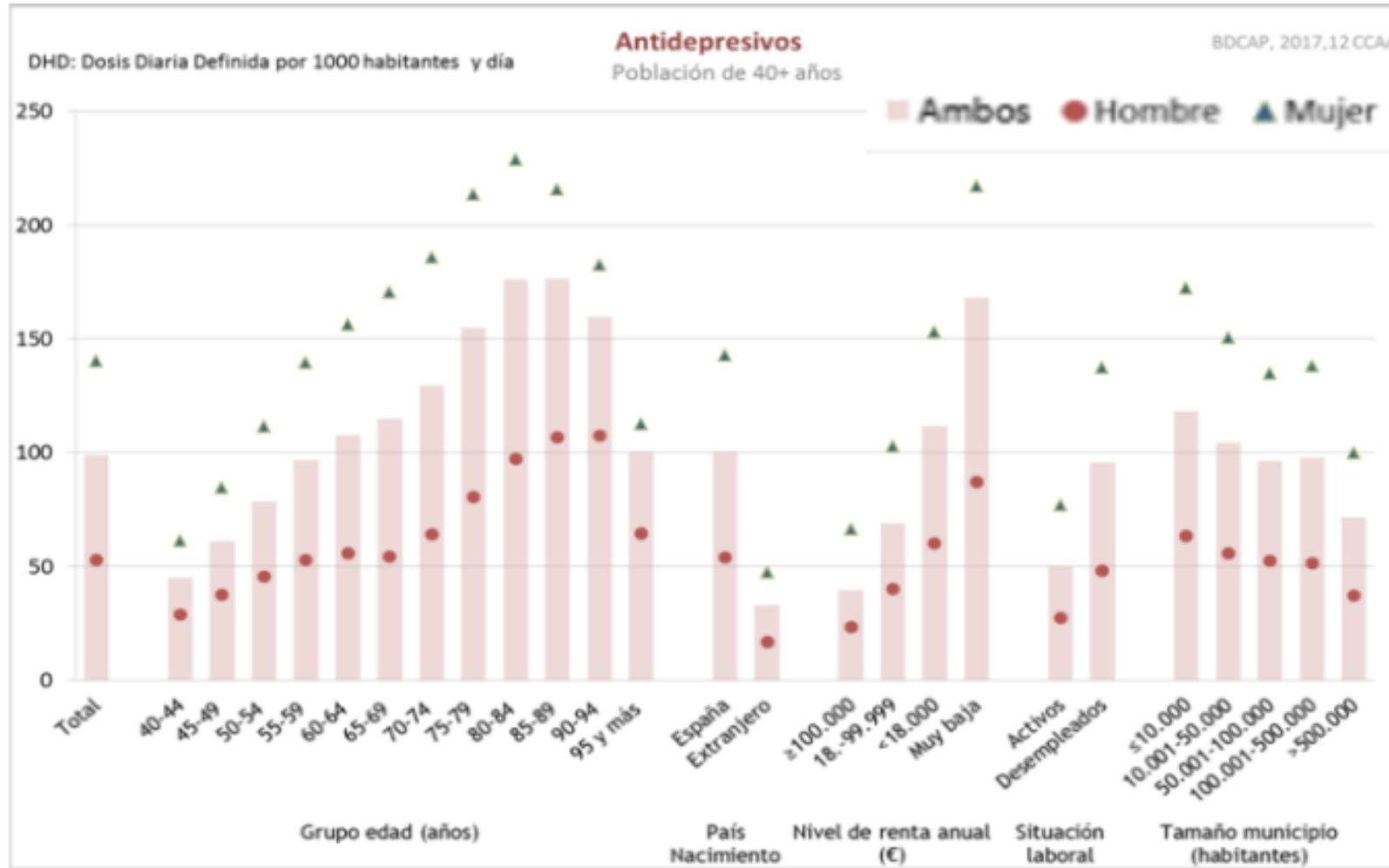
- Sovint **diagnosticades més tard**, quan ja hi ha afectacions emocionals (ansietat, depressió).
- Poden presentar **resistència o por a la medicació**, per estigma o desinformació.
- Requereixen **suport emocional** addicional i teràpia psicoterapèutica (per abordar l'impacte emocional).
- Poden tenir més **efectes secundaris** amb la medicació (diferències hormonals/metabòliques).

Homes

- Més fàcilment derivats a tractament mèdic o psicopedagògic.
- Més sovint medicats (psicoestimulants com el metilfenidat).
- Síntomes responen bé a la medicació si s'adapta correctament.
- **Reben més suport escolar especialitzat des de petits.**

Administració d'antidepressius en població de 40+ anys

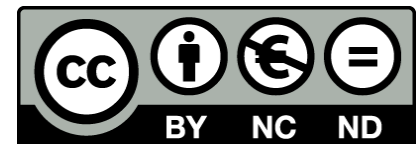
4. Tecnologies de salut no inclusives

1. **Problema:** Algoritmes de diagnòstic per IA entrenats amb dades esbiaixades.

2. Conseqüències:

1. Eines d'imatge mèdica o apps de salut que funcionen pitjor en dones, persones trans* o amb cossos no normatius.
2. Dispositius de seguiment cardíac amb menys precisió en dones a causa de diferències anatòmiques o fisiològiques.

La falta de rúbriques impedeix validar tecnologia amb criteris inclusius i reproduïbles.

Exemples concrets de biaix de gènere en IA mèdica

Àmbit

Biaix identificat

Cardiologia

Algoritmes menys eficaços detectant infarts atípics en dones.

Dermatologia

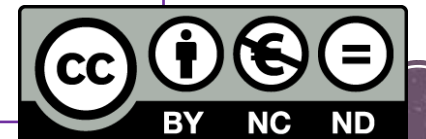
Millor rendiment amb tons de pell més clars i perfils masculins.

Salut mental

Patrons d'ansietat o TDAH en dones poc identificats.

Oncologia

Algoritmes d'imatge entrenats majoritàriament amb cossos masculins.

CONCLUSIONS

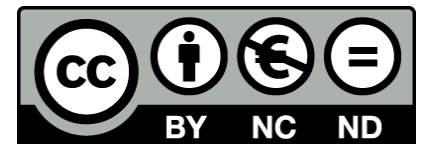
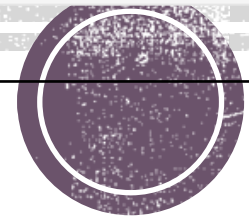
Per conscienciar al personal investigador sobre la importància d'incorporar la perspectiva de gènere:

- **Garantir justícia i efectivitat:** Incorporar la perspectiva de gènere assegura una investigació més justa i efectiva.
- **Evitar riscos:** La manca d'aquesta visió perpetua biaixos i desigualtats, posant en risc la salut, la seguretat i el benestar de la població.
- **Responsabilitat investigadora:** Excloure o sub-representar les dones en assajos clínics i ignorar les diferències de gènere en diagnòstics i tecnologies de salut és una fallida en la nostra responsabilitat com a investigadors.
- **Compromís amb l'equitat:** Revisar i validar instruments i metodologies amb un enfocament inclusiu i equitatiu és essencial.
- **Rigor científic:** Adoptar rúbriques amb perspectiva de gènere millora la precisió i aplicabilitat dels resultats, beneficiant les polítiques públiques i les intervencions en salut.
- **Investigació completa i justa:** Una investigació que tingui en compte la diversitat de gènere és més completa, justa i beneficiosa per a tota la societat.

Pas endavant: Comprometem-nos amb una ciència més inclusiva i responsable.

**Què és la perspectiva de gènere
en l'àmbit acadèmic?**

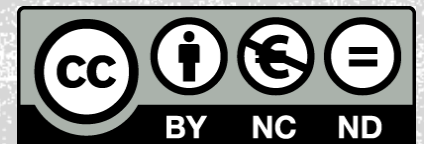

Definició

- Enfocament que analitza com les diferències de gènere (socials, culturals i estructurals) influeixen en l'aprenentatge, la salut, l'accés al coneixement i les oportunitats acadèmiques.
- Permet identificar biaixos, discriminacions i desigualtats que poden reproduir-se en la docència i en la recerca.

Per què és imprescindible?

- Millora la qualitat i rigor científic.
- Evita la reproducció de rols i estereotips.
- Promou una universitat més justa, diversa i inclusiva.

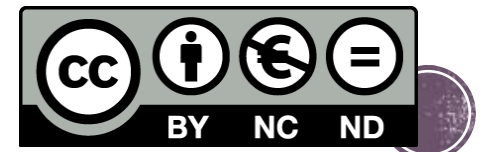

Cóm podem introduir la PdG en la nostra docència?

Inculcant als nostre alumnat

Diversitat de gènere: les persones Trans*

Assignatura OPTATIVA pionera a l'Estat Espanyol

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat de Medicina i Ciències de la Salut
Departament de Ciències Fisiològiques

Departament Docència Recerca

Inici > Departament > Notícies > En detall

Departament

- Organització
- Unitats
- Membres
- Notícies**
- Directori
- Reglament
- Localització

En detall

Formació en diversitat de gènere: les persones TRANS*, una nova optativa pionera

Notícia | 29-01-2021

La Dra. Pepita Giménez-Bonafé, del Departament de Ciències Fisiològiques de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la UB (Campus Bellvitge), ha dissenyat una nova assignatura optativa en què s'aborda la diversitat de gènere dins de l'entorn sanitari. La Dra. Giménez és precursora en la creació d'oferta formativa pionera i innovadora en àmbits específics de coneixement (com l'assignatura de Lactància Materna, que s'ofereix també en el grau de Medicina), assignatures que fins ara no s'havien abordat en la docència de les disciplines de la medicina i les ciències de la salut.

Portals i intranets

- Portal d'estudiants
- Intranet UB (PDI i PTGAS)
- Campus Virtual
- Alumni UB

ACTUALITAT

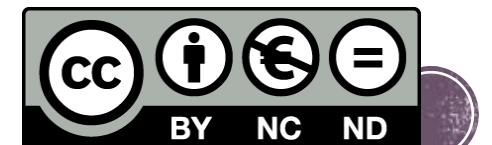
La UB crea una assignatura sobre l'atenció a les persones trans al grau de Medicina

És tracta d'una assignatura pionera a l'estat espanyol que pretén formar el futur personal sanitari en la diversitat de gènere per poder oferir una atenció adequada a les necessitats sanitàries de les persones trans

Redacció — enero 29, 2021 — Updated: julio 7, 2024 ⌚ 2 Mins Read

SEGUEIX-NOS!

XAVIER CERVERA

Un grup d'estudiants en pràctiques; la imatge correspon al campus de Medicina de la UAB

Medicina crea una assignatura per atendre persones trans

La UB és pionera en la formació en "diversitat de gènere"

CRISTINA SEN
Barcelona

Divendres es posa en marxa l'assignatura "Diversitat de Gènere: les persones Trans" a la facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona (UB), una iniciativa pionera a Espanya i que ja té les places plenes. Sota el guiatge de la doctora Pepita Giménez-Bonafé, l'assignatura té com a objectiu que els futurs professionals sanitaris s'endinsin en "la diversitat de gènere amb una visió biopsicosocial" que els permeti atendre les persones trans quan necessitin algun servei de salut.

Giménez-Bonafé, professora del departament de ciències fisiològiques, ha estat la impulsora d'a-

sar fi a situacions de transfòbia en l'àmbit sanitari.

Fa dos anys que Giménez-Bonafé va començar a treballar en el disseny d'aquesta assignatura, després de veure que a les seves classes, quan convidava algun ponent per parlar de les persones trans, els alumnes sempre demanaven més informació. "Així mateix, les persones trans que anaven als semina-

que suposa una atenció deficient". I es destaca que se les ha d'atendre com a "usuàries, i no com a pacients".

El recorregut acadèmic va des de la comprensió del marc teòric (què és el sexe, el gènere, l'orientació sexual, la identitat...), la història de la transsexualitat, les històries viscudes per dones i homes trans, les implicacions en la societat, la infantesa, els models d'atenció en la salut, els aspectes psicològics, l'àmbit mèdic (pautes hormonals i modificacions quirúrgiques), fins a la reproducció i la sexualitat. I a més a més també s'abordan qüestions legals.

Amb un programa estimat de 50 hores per a aquesta assignatura, durant el quadrimestre interven-

Cal corregir el buit que suposa una atenció deficient que vulnera drets, assenyala Giménez-Bonafé

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Notícies | Agenda | UBtv | Sala de premsa | Directori

APREN | INVESTIGA | COL·LABORA | LA UB

Notícies

Inici > Notícies > La Facultat de Medicina i Ciències de la Salut inclou formació en diversitat...

La Facultat de Medicina i Ciències de la Salut inclou formació en diversitat de gènere en el grau de Medicina

25/01/2021
Acadèmic

Durant el segon quadrimestre del curs 2020-2021, la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat de Barcelona oferirà, per primera vegada, l'optativa Formació en Diversitat de Gènere: les Persones Trans, dins del grau de Medicina. L'assignatura, que de moment s'haurà d'impartir en línia a causa de les condicions imposades per la pandèmia, ha estat dissenyada per Pepita Giménez Bonafé, professora del Departament de Ciències Fisiològiques (Campus de Bellvitge), i abordarà la diversitat de gènere en l'entorn sanitari.

Giménez Bonafé és precursora en la creació d'oferta formativa pionera i innovadora en àmbits específics del coneixement. N'és un exemple la introducció de l'assignatura de Lactància Materna, que també s'ofereix al grau de Medicina. Ni aquesta ni l'optativa sobre diversitat de gènere que ara es presenta no s'havien abordat mai abans des de la docència per proposar-les als estudiants de Medicina i Ciències de la Salut.

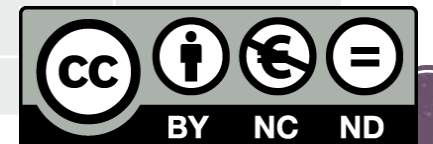
Amb 2 crèdits ECTS, la nova assignatura és pionera a l'Estat espanyol. Tal com explica Giménez Bonafé, «per primera vegada, una assignatura s'endinsa en la diversitat de gènere per formar els futurs professionals sanitaris amb una visió biopsicosocial que els permeti donar l'atenció correcta a les persones que no s'identifiquen amb el gènere que se'ls va assignar en néixer i que requereixen algun servei de salut».

L'objectiu principal d'aquesta optativa és formar el futur personal sanitari en la realitat de la diversitat de gènere existent avui dia, per tal de poder oferir una atenció adequada a les necessitats sanitàries de les persones trans. «Aquesta realitat trans —puntualitza Giménez Bonafé— inclou persones transgènere, transsexuals, no binàries, fluides i transvestides, entre d'altres: un ampli col·lectiu de persones que requereixen una atenció especialitzada i que lament-

Temari

	divendres	14-16hr							
Febrer	21	Marc teòric en diversitat							
	28	Història de la transsexualitat.							
Març	7	Trans i infància.							
	14	ACATHI. Expresidiària							
	28	Aspectes psicològics.							
Abril	4	Societat i fet trans.							
	11	Model d'atenció a la salut.							
	25	Endocrinologia.							
Maig	9	Vaginoplastia.			Reinserció dones Trans.				
	16	Reproducció i sexualitat.							
	23	RV							

Màster en SALUT I GÈNERE

<https://www.il3.ub.edu/ca/master-genere-salut>

MÀSTER DE FORMACIÓ PERMANENT
Màster en Gènere i Salut
ONLINE – 35 setmanes

Matricula't

So'licita informació

DADES BÀSIQUES

Crèdits
60 ECTS

Tipologia
Màster

Idioma
Català i Castellà

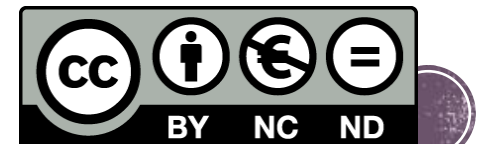
Dates
20/10/2025 - 25/6/2026

Modalitat
Online

Preu
2.400 €

Matrícula oberta

Hores bonificades
940 h. (Hores per poder realitzar el càlcul de la bonificació a empreses)

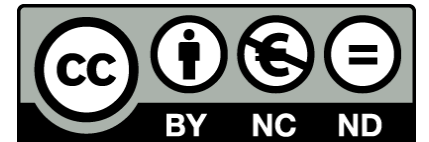

OBJECTIUS

- ✓ Incorporar la perspectiva de gènere en els processos de salut, des d'una visió biopsicosocial, tenint en compte la diversitat i la interseccionalitat.
- ✓ Ser capaç d'aplicar la pràctica basada en l'evidència en l'atenció a la persona, família i comunitat tenint en compte la perspectiva de gènere.

TRES RAONS PER ESCOLLIR-LO

- Aborda les necessitats de salut de les dones i del col·lectiu LGTBI+ des d'una **perspectiva multidisciplinària**, amb experts reconeguts al camp.
- Especialització per abordar els reptes de les societats contemporànies, que t'aporta les **eines i recursos necessaris per contribuir a una atenció més inclusiva i equitativa** en la teva tasca diària, amb la flexibilitat que brinda la modalitat en línia.
- T'ofereix la possibilitat d'adquirir competències essencials per proporcionar una atenció integral i de qualitat a àrees com la psicologia, biologia, sociologia, dret i economia, sota un **programa interuniversitari entre UB i UAB**.

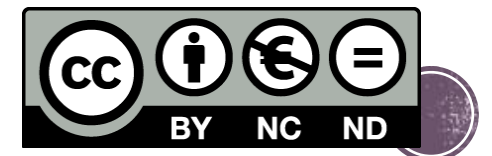

Direcció TFG i TFM

en perspectiva de gènere

- ❖ “Biaix de gènere en Medicina: com el sexe i gènere influeixen en la salut femenina” (Paola Gutiérrez, 2023).
- ❖ “Coneixement del personal mèdic i alumnat del grau de Medicina sobre la violència de gènere” (Amara Navarro, 2022).
- ❖ “Avaluació i comparativa de la situació actual de la violència obstètrica en Catalunya i Espanya” (Júlia Urpí, 2021) .
- ❖ “Les persones Trans en el sistema sanitari català” (Mariona Serrano, 2020).
- ❖ ”Despatologitzar l’atenció sanitària a les persones Trans: del model psiquiàtric al transpositiu” (Helena Mendiola, 2022).
- ❖ “Lactància induïda en maternitats queer” (Núria Moreno, 2024).
- ❖ “Discriminació de les persones trans en el sistema sanitari. Revisió sistemàtica de la problemàtica, les causes i les mesures de correcció” (Gerard Miró Fatás, 2024).
- ❖ “L'accés al sistema sanitari de les dones empresonades” (Ainhoa Villanueva, 2024).
- ❖ “Pre-embaràs, embaràs i post-embaràs en persones Trans*. Revisió sistemàtica“ (Alba Arbués, 2024).

Projectes d'Innovació Docent: RIMDA

RV-Trans*

[Inicio](#) ▸ [Proyectos](#) ▸ Proyecto Trans*RV

Proyecto Trans*RV

Realidad Virtual

4 de julio de 2024

CLIENTE: **Universitat de Barcelona**

SECTORES: **Educació**, **Health and Social Care**, **Medicina i Ciències de la Salut**, **Salut**

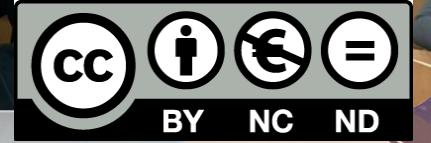
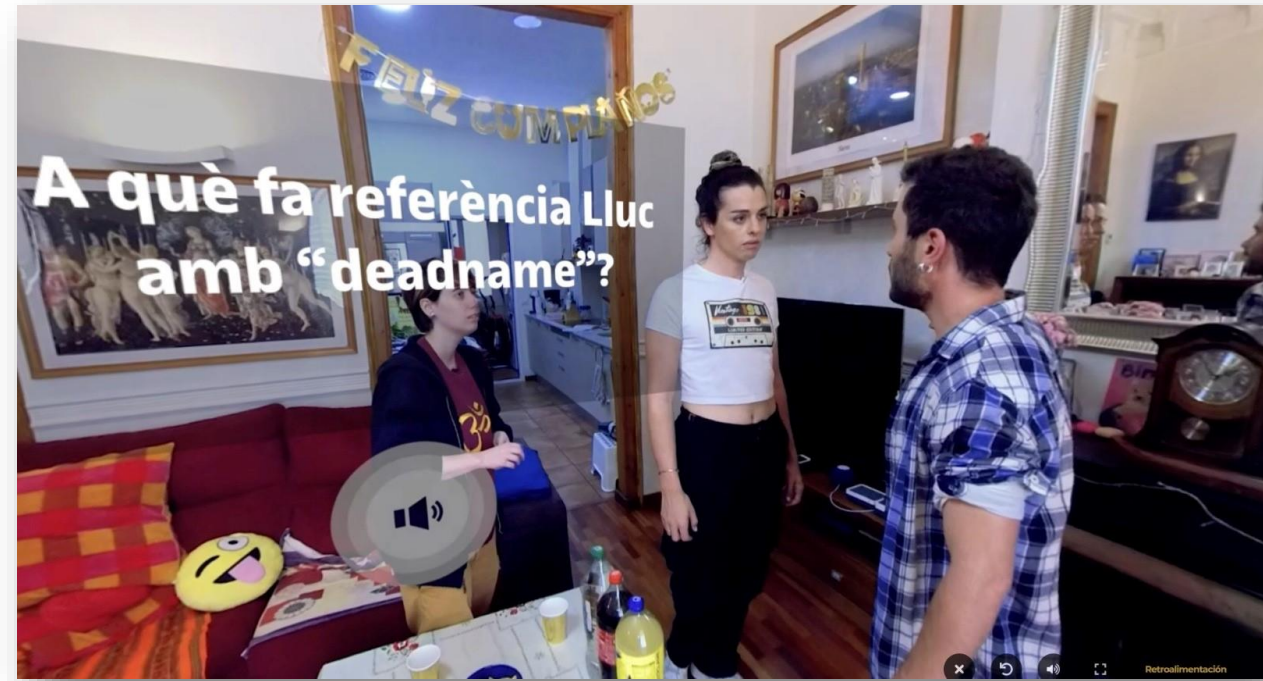
El proyecto Trans* RV es un proyecto que estamos desarrollando para la **Universidad de Barcelona** dentro del Proyecto DIGAPREN, el cual ganamos en una licitación pública.

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

IMMERSIUM
studio

Experiència transdisciplinària

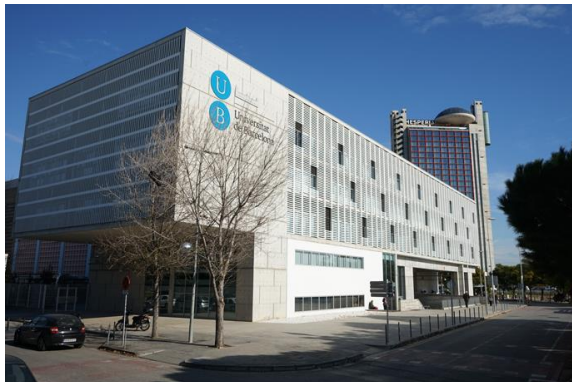
UB.EDU Directorio PTGAS y PDI Estudiantes ES ▾

Facultad de Información y Medios Audiovisuales

Facultat de
Psicologia

Facultad de
Medicina y Ciencias de la Salud

L'estudiantat de Disseny d'Interacció analitza una experiència immersiva de realitat virtual a la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut

Aquesta activitat ha permès a l'estudiantat posar en pràctica els seus coneixements sobre disseny centrat en la persona usuària, adquirits en l'assignatura impartida per **Núria Ferran** i **Enric Senabre**, en un entorn tecnològic avançat i amb

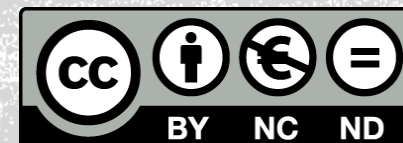
una forta càrrega social, **establint ponts entre la innovació tecnològica i la responsabilitat social.**

Projecte INDOVIG

Involucrant a l'estudiantat de Ciències de la Salut

Participar en l'erradicació de les violències masclistes mitjançant la capacitat de l'alumnat universitari de Ciències de la Salut per identificar-les i saber-hi respondre.

Contribuir a generar debat sobre com cal abordar les violències masclistes i quin paper hi han de tenir les institucions públiques.

Augmentar la sensibilització de la comunitat docent (professorat i alumnat) envers la violència masclista i la seva relació amb les estructures de poder.

Impulsar processos de treball col·lectiu entre investigadores de diferents universitats per continuar treballant aquesta problemàtica en l'àmbit acadèmic.

Facilitar l'intercanvi de coneixements i pensament crític entre alumnat i professorat de les ciències de la salut.

Potenciar una lectura interdisciplinària de les violències masclistes per entendre'n millor les causes, conseqüències i formes d'intervenció.

Generar estratègies de cocreació amb alumnat, professorat expert i professionals de la salut i d'altres àmbits per identificar, actuar i fer divulgació dins la comunitat universitària i assistencial.

Conscienciar els futurs professionals de la salut sobre la importància de detectar i intervenir en situacions de violència masclista.

Posar en valor el paper de les entitats i institucions en la formació, l'actuació i la sensibilització social respecte a les violències masclistes.

Incorporar la perspectiva de gènere en la docència, promovent entorns de tolerància zero i millorant la qualitat i el benestar de la comunitat universitària.

INDOVIG

*IP: Montserrat Puig-
Vicerrectora de Igualtat,
Inclusió i Gènere*

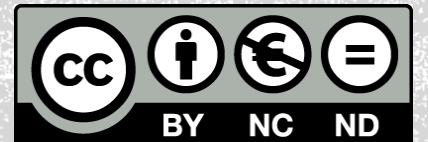

Cóm podem introduir la PdG en la nostra recerca?

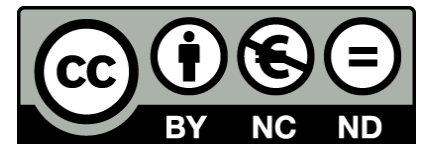
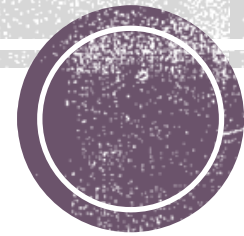
Recerca rigorosa i sense biaixos

Disseny d'estudis que incloguin **mostres equilibrades** per sexe/gènere.

Anàlisi de dades desagregades i interpretació que consideri diferències biològiques i socioculturals.

Inclusió de col·lectius sovint invisibilitzats (dones, persones trans, no binàries).

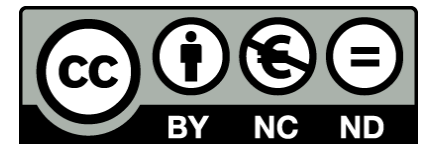
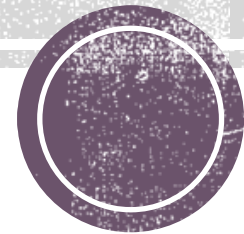

Impacte i transferència

- Resultats que promouen **millores en salut, educació i polítiques públiques.**
- Generació de coneixement amb retorn social i impacte transformador.
- Difusió responsable que contribueixi a reduir desigualtats i violències de gènere.

Publicacions

Derivades dels TFG

> [LGBT Health](#). 2021 Jul;8(5):367-371. doi: 10.1089/lgbt.2020.0282. Epub 2021 May 31.

Reproductive Outcomes in Lesbian Couples Undergoing Reception of Oocytes from Partner Versus Autologous *In Vitro* Fertilization/ Intracytoplasmic Sperm Injection

Anna Núñez ^{1 2}, Désirée García ¹, Pepita Giménez-Bonafé ², Rita Vassena ¹, Amelia Rodríguez ¹

Affiliations + expand

PMID: 34061679 DOI: [10.1089/lgbt.2020.0282](#)

> [Heliyon](#). 2024 Aug 14;10(18):e36174. doi: 10.1016/j.heliyon.2024.e36174. eCollection 2024 Sep 30.

Comparative study of trans* healthcare models in Catalonia

Maria Presague-Peciña ^{1 2}, Pepita Giménez-Bonafé ²

Affiliations + expand

PMID: 39309785 PMCID: [PMC11414487](#) DOI: [10.1016/j.heliyon.2024.e36174](#)

Preprints are preliminary reports that have not undergone peer review. They should not be considered conclusive, used to inform clinical practice, or referenced by the media as validated information.

Notes on home birth: Safety, interventionism and satisfaction

Marc Cruellas

Universitat de Barcelona Facultat de Medicina i Ciències de la Salut

Fina Martínez Soler

Universitat de Barcelona

Avelina Tortosa

Universitat de Barcelona Facultat de Medicina i Ciències de la Salut

Pepita Gimenez-Bonafe (✉ pgimenez@ub.edu)

Universitat de Barcelona <https://orcid.org/0000-0002-4713-903X>

SSM - Population Health

GENDER BIAS IN MEDICINE: HOW SEX AND GENDER INFLUENCE WOMEN'S HEALTH.

--Manuscript Draft--

Manuscript Number:	
Article Type:	Review Article
Section/Category:	
Keywords:	gender bias, sex bias, differential morbidity, caregivers, occupational health, violence against women.
Corresponding Author:	Pepita Gimenez-Bonafe, Associate Professor University of Barcelona Barcelona, Barcelona SPAIN
First Author:	Paola Gutierrez
Order of Authors:	Paola Gutierrez Manuel Perucho, Professor Emeritus Pepita Gimenez-Bonafe, Associate Professor

Inicio / Archivos /

Vol. 7 Núm. 1 (2022): La vida en tiempos de Pandemia: Conciliación familiar y atención a la salud procreativa /

Salud y Sociedad: Aspectos éticos, antropológicos y sociales

El sesgo de género en la asistencia sanitaria: definición, causas y consecuencias en los pacientes

Teresa Cabanillas-Montferrer

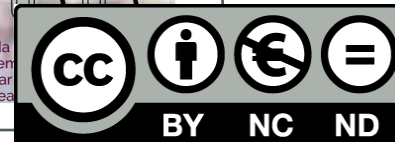
Universitat de Barcelona

Pepita Giménez-Bonafé

Universitat de Barcelona

DOI: <https://doi.org/10.1344/musas2022.vol7.num1.6>

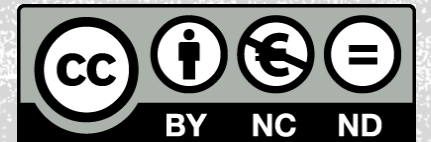
Palabras clave: sesgo de género en medicina, perspectiva de género, diferencias de género, asistencia sanitaria, sexo y género, patología cardiovascular

Finançament Europeu

Programa CERV: *Citizens Equality Rights and Values*

Identificar las desigualdades de género, aportar herramientas para combatirlas y desafiar los estereotipos vigentes con el apoyo de la realidad virtual inmersiva. Estos son los principales objetivos del proyecto europeo que lidera Pepita Giménez-Bonafé, de la Facultad de Medicina y Ciencias de la Salud, en el Campus Bellvitge de la UB, y que ha recibido financiación de la Comisión Europea en el marco de la convocatoria del programa Ciudadanos, Igualdad, Derechos y Valores (CERV, por sus siglas en inglés) de 2024.

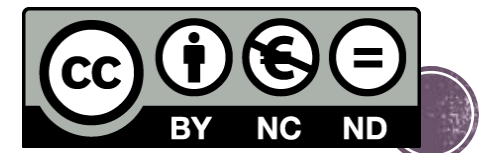
El proyecto VR Balance (Advancing Gender Equity in Work and Home Life through Virtual Reality) lo impulsa un consorcio constituido por la Universidad de Barcelona, como coordinadora, el Fondo de Innovación Social (SIF) de Lituania, la Fundación de Emprendimiento Femenina (WEF) de Polonia y la empresa MetaMedicsVR (MMVR). También cuenta con el apoyo de la Asociación Española de Mujeres Empresarias (ASEME), la Asociación Europea de Mujeres (EWA) y la Universidad de Huelva (UHU).

Realidad virtual aplicada a la docencia

Uno de los objetivos del proyecto es educar a estudiantes y líderes empresariales en cuestiones de igualdad de género. Giménez-Bonafé, miembro del Departamento de Ciencias Fisiológicas de la UB, detalla que «el VR Balance surge de un análisis crítico de las desigualdades de género persistentes tanto en el trabajo como en el hogar. Hay una necesidad urgente de abordar las desigualdades sistémicas que dificultan el avance profesional de las mujeres, afectan a su bienestar mental y perpetúan los roles de género tradicionales».

El proyecto incorpora el uso de prácticas de realidad virtual inmersiva en la docencia para mejorar la empatía y la comprensión y, a la vez, desafiar los estereotipos de género, mitigar la discriminación contra las mujeres en el entorno laboral y fomentar una cultura de corresponsabilidad en las tareas de cuidado.

Puede encontrarse más información en la web de la Facultad de Medicina y Ciencias de la Salud.

27/11/2024

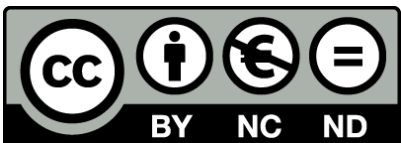
Identificar las desigualdades de género, aportar herramientas para combatirlas y desafiar los estereotipos vigentes con el apoyo de la realidad virtual inmersiva. Estos son los principales objetivos del proyecto europeo que lidera Pepita Giménez-Bonafé, de la Facultad de Medicina y Ciencias de la Salud, en el Campus Bellvitge de la UB, y que ha recibido financiación de la Comisión Europea en el marco de la convocatoria del programa Ciudadanos, Igualdad, Derechos y Valores (CERV, por sus siglas en inglés) de 2024.

CERV

Igualtat, drets i equitat de gènere: *Es promouen els drets, la no-discriminació i la igualtat (inclosa la de gènere), tot avançant en la incorporació transversal de la perspectiva de gènere i la no-discriminació.*

EQUIP: Montserrat Puig-Vicerrectora de Igualtat, Inclusió i Gènere; Núria Ferran Ferrer- Delegada del Rector per la direcció de la Unitat d'Igualtat.

Congressos

Difusió a la resta de la comunitat científica

Jornades Professorat

Finançat per la Unió Europea NextGenerationEU

GOBIERNO DE ESPAÑA MINISTERIO DE CIENCIA, INNOVACIÓN Y TURISMO

Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència

UNIVERSITAT DE BARCELONA

RIMDA

IMMERSIUM studio

KASA TRANS*

RV-TRANS: REVOLUCIONANDO LA EDUCACIÓN SANITARIA CON REALIDAD VIRTUAL PARA UNA ATENCIÓN INCLUSIVA A PERSONAS TRANS*

Del Valle¹, A; Sicore, S²; Almirall, R³; Raurell, M⁴; Navarro-Sabaté, A⁴; Vidal-Alabró, A¹; Manzano, A¹; y GIMÉNEZ-BONAFÉ, P^{*1}

¹Departamento de Ciencias Fisiológicas. Facultad de Medicina y Ciencias de la Salud. Universidad de Barcelona. ²Activista Trans*, Comunicación visual, Marketing on line, linktr.ee/silviasicore. ³Presidenta de la Asociación Kasa Trans*, <https://kasatrans.org/>. ⁴Departamento de Enfermería Fundamental y Clínica, Facultad de Enfermería. Universidad de Barcelona.

giotei Grup d'Infermeria Orientat a Tècniques Educatives Innovadores

UNIVERSITAT DE BARCELONA Facultat d'Infermeria

Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca AGAUR

CIDUI Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació

Congreso Internacional de Docencia Universitaria e Innovación

International Conference on University Teaching and Innovation

Detecció de la violència durant el festeig en alumnat universitari de Ciències de la Salut: Estudi descriptiu multicèntric a Espanya i Colòmbia

Sanchez-Balcells, Sara (1); Agüera, Zaida (1); Balaguer, Judith (1); Tinoco-Camarena, José (1); García-Barrachina, Marina (1); Cano-Velasco, Àlex (1); Sánchez-Ortega, M.Aurelia (1); Lluch-Canut, M. Teresa (1); El Abidi, Khadi (1); Manzanares-Céspedes, Cristina (2); Giménez-Bonafé, Pepita (3); Tuesca-Molina, Rafael (4); Cogollo Milanés, Zuleima (5); Rodríguez Martín, Dolors (6); Moreno Royo, Carmen (6); Puig-Llobet, Monsterrat (1)

CONGRESO CIDUI 2025: Docentes de hoy para la universidad de mañana

Modalidad oral y póster

Forjando Futuro: Realidad Virtual y Diversidad de Género en la Formación de Líderes en la Universidad de Barcelona.

Una experiencia innovadora para integrar la diversidad de género en la educación superior y preparar a los futuros profesionales para un mundo inclusivo.

Shaping the Future: Virtual Reality and Gender Diversity in the Training of Leaders at the University of Barcelona.

An innovative experience to integrate gender diversity in higher education and prepare future professionals for an inclusive world.

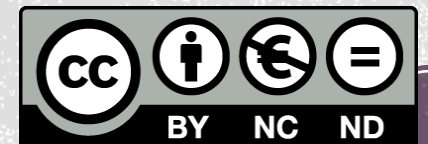
Del Valle, Adrià¹; Sicore, Silvia²; Almirall, Rosa³; Raurell, Marta⁴; Navarro-Sabaté, Àurea¹; Vidal-Alabró, Anna¹; Manzano, Anna¹; y Giménez-Bonafé, Pepita¹

Pepita Giménez Bonafé. ORCID: 0000-0002-4713-903X. Universitat de Barcelona, Departamento de Ciencias Fisiológicas, Facultad de Medicina y Ciencias de la Salud, Campus Bellvitge. pgimenez@ub.edu

Congrès CIDUI

Congrès Internacional de
Docència Universitària i
Innovació

Rv-Trans*
Presentació ORAL

CONGRESO CIDUI 2025: Docentes de hoy para la universidad de mañana

Modalidad oral y póster

TÍTOL I SUBTÍTOL:

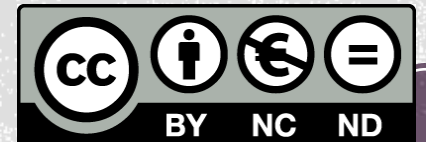
Detecció de la violència durant el festeig en alumnat universitari de Ciències de la Salut:
Estudi descriptiu multicèntric a Espanya i Colòmbia

TITLE + SUBTITLE:

Detection of Dating Violence Among University Students in Health Sciences: A Multicentric
Descriptive Study in Spain and Colombia

Congrès CIDUI

INDOVIG

Promoció

Donar a conèixer a la comunitat universitària la existència d'espais per a persones que alleten

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Notícies

Universitat

Inici > Notícies > La UB inicia una assignatura pionera sobre lactància materna al grau de Medicina...

La UB inicia una assignatura pionera sobre lactància materna al grau de Medicina

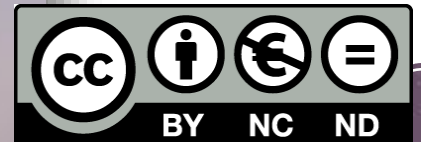
Foto: Aurimas Mikalauskas

26/09/2018

Acadèmic

Aquest curs 2018-2019, la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la UB ofereix per primera vegada a tot l'Estat espanyol una assignatura pionera sobre lactància materna per als alumnes del grau de Medicina.

Divendres, 28 de setembre, comença al Campus de Bellvitge aquesta assignatura, en modalitat optativa, amb la qual es vol donar una formació específica als futurs metges respecte a algunes de les problemàtiques quotidianes de les mares que es troben alletant. Els continguts de l'assignatura van des de l'estudi dels components de la llet humana fins al mecanisme d'extracció de llet, el coneixement dels bancs de llet, o la

EN EL GRADO DE MEDICINA

La Universidad de Barcelona introduce una asignatura pionera sobre lactancia materna

Esta materia se comenzará a impartir en el Campus de Bellvitge

Efe
Miércoles, 26/09/2018 a las 17:54 CEST

La UB introduce una asignatura optativa para que los médicos aprendan a resolver dificultades de amamantar más allá de las creencias populares

Clase de lactancia en Medicina para aclararse

UNA MACKPHERSON
lactancia
Terria una mastitis y la primera consulta con una comadrona se saldó con un antibiótico; la segunda, con otro y un "cómo te han dado no"; la tercera con un pediatra, una un nuevo producto y un "es imposible que tengas que dejar la lactancia". La enferma se puede repetir en las clínicas privadas, en las grandes o pequeñas hospita-les, en maternidades, en centros de primaria. Hay una gran diversidad de respuestas. "Lo peor es que después de hacer cultivos, la mitad de las mujeres no necesitan antibiótico", remata, por si fuera poca la confusión, el pediatra Carlos González, autor de libros de cabecera sobre la lactancia.

Mitos que desaniman
Dar el pecho duele. Si duele es que algo va mal, advierten los pediatras Carlos González y Luis Ruiz. Probablemente el problema sea la colocación del bebé, o que sólo agarra con su boca al pezón, "un error fatal, hace mucho dolor", en lugar de meter en su boca la areola. "Amamantar no duele. ¿Alguien imagina a una leona con los cachorros enganchados y haciéndole daño?".
Si saca, tiene hambre. "O calor, o dolor de oído, o gases, o una arruga en la saba-na que se le clava en la cara",

partiré también esta nueva asignatura en el campus de Bellvitge. Lo que más tiempo les va a llevar es la posición del bebé a la hora de amamantar. "Es la principal causa de problemas, aunque parece absurdo. Cuando alrededor nuestro había decenas de mujeres con experiencia, no pasaba, pero ahora preguntamos a los profesionales y saben tan poco como el resto. De esa posición incorrecta derivan muchos abandonos, las mastitis, los grietas, el dolor y convencimientos erróneos sobre la calidad y cantidad de la leche de cada uno", explica Luis Ruiz, otro de los profesores, pediatra y ex coordinador para España de la iniciativa para la Humanización de la Actividad al Nacimiento y la Lactancia (IHAN) que promovió la OMS y Unicef. "Mi hijo nació con poco peso y

La correcta posición del bebé es la principal clave

...por eso la cabeza del bebé no puede estar hacia atrás, debe quedar sobre el ombligo...

...por eso la mano de la madre debe ir apoyada entre los omóplatos...

La cabeza y el pecho del bebé deben estar en un ángulo mayor de 90° pero que pueda succionar con más facilidad

El pecho, el pezón, la boca del bebé y la comisura del labio deben estar alineados

Ilustración de la OMS y Asociación IBA

La UB introduce una asignatura sobre lactancia materna en grado de Medicina

La Facultad de Medicina y Ciencias de la Salud de la Universidad de Barcelona (UB) ha introducido, por primera vez en toda España, una asignatura pionera sobre lactancia materna para los alumnos del grado de Medicina.

Jueves 27.09.2018 Actualizado 01:21

Correo

La lactancia materna ya es una asignatura

Comentar (0) Imprimir Enviar por correo

A- A+

REDACCIÓN

La Facultad de Medicina y Ciencias de la Salud de la Universidad de Barcelona (UB) ha introducido, por primera vez en toda España, una asignatura pionera sobre lactancia materna. Según la UB, la asignatura se comenzará a impartir para dar una formación específica respecto a algunas de las problemáticas que enfrentan las madres que amamantan a sus bebés.

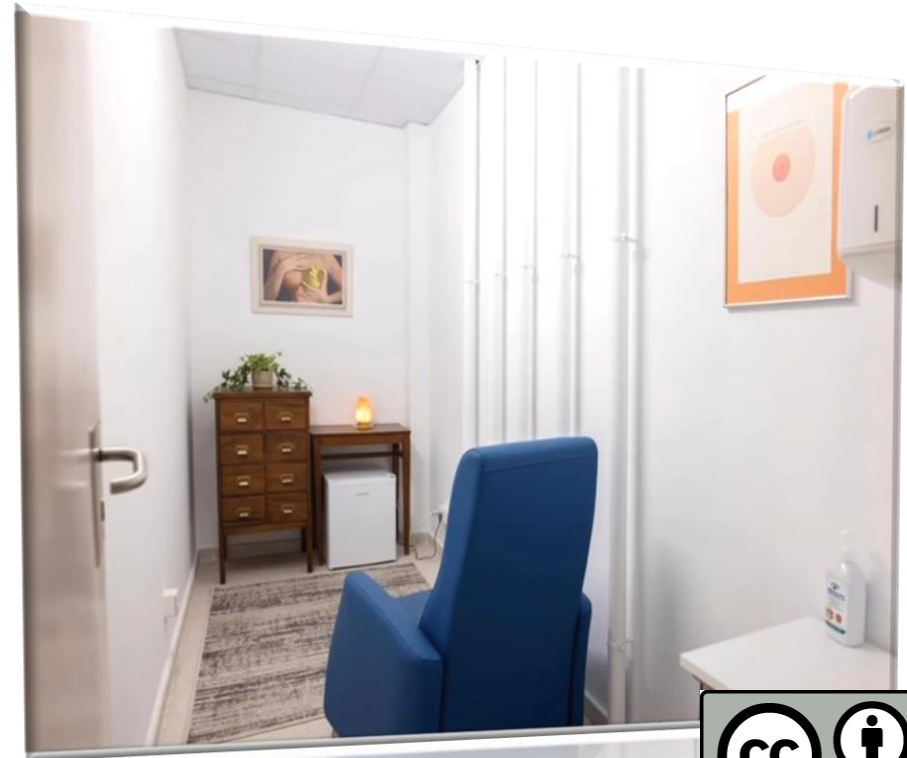

Sales d'alletament a la Facultat de Medicina

- Campus Bellvitge

- Campus Clínic

Inicio / Archivos /

Vol. 7 Núm. 1 (2022): La vida en tiempos de Pandemia: Conciliación familiar y atención a la salud procreativa /

Prevención, Promoción y Educación para la Salud

¿Es posible dar el pecho sin embarazo previo? Protocolos para la inducción a la lactancia materna

Montserrat Rocio Garrote Muñoz

Universitat de Barcelona

Pepita Giménez-Bonafé

Universitat de Barcelona

DOI: <https://doi.org/10.1344/musas2022.vol7.num1.8>

Palabras clave: inducción a la lactancia, adopción, homosexualidad,

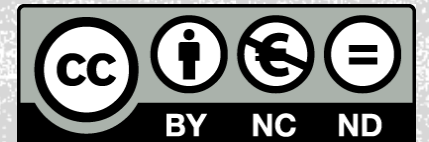
Publicacions sobre alletament

Prensa i medis comunicació

**La societat ha de conèixer el que es fa a la
Universitat de Barcelona**

Domingo
22.09.2024

Artículo 14

PERIODISMO POR LA IGUALDAD

Sociedad

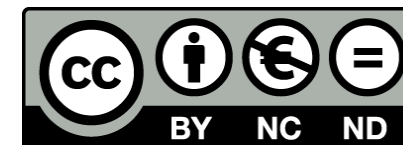
DISCRIMINACIÓN

Ni locas ni histéricas: el sesgo de género en la medicina

Solo por el hecho de ser mujer, podría ser diagnosticada de diabetes cuatro años más tarde que un hombre con los mismos síntomas

Invisibilizar a las mujeres tiene un impacto significativo en la salud pública. **Lo que no se investiga no avanza.** Lo que no se contempla, no existe. "Históricamente, los estudios se han centrado en hombres, lo que puede derivar en tratamientos menos efectivos o incluso perjudiciales para nosotras. Es fundamental incluir a más mujeres en la investigación médica para garantizar que reciban la misma calidad de atención que los hombres", afirma la **Dra. Giménez-Bonafé**.

“No estem acostumats que un home alletí, però és possible”

Parlem sobre la lactància induïda amb Pepita Giménez-Bonafé, professora de la Facultat de Medicina de la UB

LACTANCIA INDUCIDA

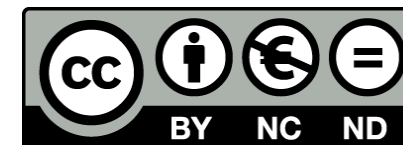
Así se puede dar de mamar a un bebé sin haber parido

- Parejas lesbianas y madres adoptivas o por gestación subrogada pueden amamantar con el tratamiento adecuado

Las mujeres que no han dado luz también pueden producir leche materna si siguen el tratamiento adecuado (Oksana_Bondar / Getty Images/iStockphoto)

“No es algo nuevo”, explica **Pepita Giménez**, profesora de la Facultad de Medicina y Ciencia de la Salud del campus de Bellvitge. De hecho, en otras partes del mundo es algo habitual: “Las primeras referencias que tenemos sobre la lactancia inducida proceden de experiencias sanitarias de voluntariado en el **continente africano**: allí ocurre con cierta frecuencia que las familiares de madres que fallecen durante el parto (abuelas o tías) alimentan de leche materna a los bebés”, explica **Alba Padró**, asesora de lactancia y cofundadora de la app de lactancia materna **LactApp**.

¿Es mejor que los bebés duerman solos o acompañados?

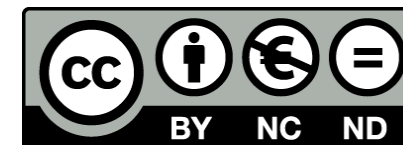
Publicado: 7 marzo 2021 21:50 CET

Autoría

Pepita Giménez Bonafé

Profesora Agregada, Unitat Fisiologia, Departamento Ciències Fisiològiques, Facultat Medicina i Ciències de la Salut, Campus de Bellvitge, Universitat de Barcelona, Universitat de Barcelona

Voleu més formació amb acreditació EU?

Funded by
the European Union

Funded by
the European Union

VR BALANCE

ADVANCING GENDER EQUITY IN WORK
AND HOME LIFE THROUGH VIRTUAL
REALITY

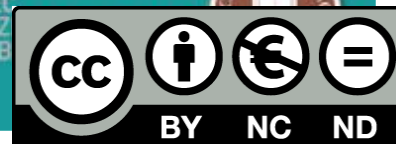
UNIVERSITAT DE
BARCELONA

MetaMedics

SIEĆ
PRZ
KOB

27TH AND 29TH OF JANUARY
WORKSHOPS

FLIPPING THE SCRIPT

PIC-COLLAGE

Funded by
the European Union

27TH AND 29TH OF JANUARY WORKSHOPS

VR-BALANCE

WOOHOO!

FLIPPING THE SCRIPT

PIC-COLLAG

FUTURE LEADERS

Funded by
the European Union

COMING SOON

VR BALANCE

ADVANCING GENDER EQUITY IN WORK
AND HOME LIFE THROUGH VIRTUAL
REALITY

- IN-PERSON WORKSHOPS
- FOR PDI AND PTGAS
i estudiantat!!
- ICE ACREDITATION

Institut de Desenvolupament
Professional
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Funded by
the European Union

VR BALANCE

ADVANCING GENDER EQUITY IN WORK
AND HOME LIFE THROUGH VIRTUAL
REALITY

ONLINE WORKSHOP
NOW AVAILABLE!

➔ FEBRUARY 20TH, 2026

➔ 14:00-15:30HRS

➔ INCLUDES A CERTIFICATE
OF ATTENDANCE AND
PARTICIPATION

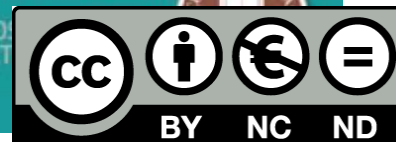
UNIVERSITAT DE
BARCELONA

MetaMedics

SIEĆ
PRZED
Kobietami

Funded by
the European Union

VR BALANCE

ADVANCING GENDER EQUITY IN WORK
AND HOME LIFE THROUGH VIRTUAL
REALITY

VR Balance Online Workshops

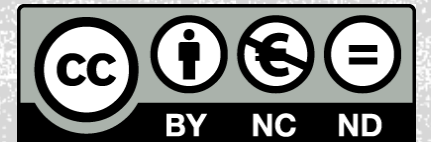

SIEĆ
PRZEMIENI
KOBIECY

MOLTES GRÀCIES!

Inscripció oberta Workshop on line
20 Febrer 2026

